

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

АТЕСТАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Соціальна робота»

Спеціальність І 10 Соціальна робота та консультування

Галузь знань І Охорона здоров'я та соціальне забезпечення

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 1 від 26 серпня 2025 р.

м. Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Атестаційний екзамен
Викладач	Сабат Надія Володимирівна, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Контактний телефон викладача	+380969424163
Е-mail викладача	nadiya.sabat@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний / заочний
Обсяг дисципліни	1,5 кредита ECTS, 45 год
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	очні консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Атестація здобувачів вищої освіти – випускників за освітнім рівнем бакалавра здійснюється Екзаменаційною комісією після завершення теоретичної та практичної частини навчання за відповідним освітнім рівнем з метою встановлення фактичної відповідності засвоєних здобувачами вищої освіти рівня та обсягу знань, умінь, інших компетентностей вимогам стандарту вищої освіти / освітньої програми – за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування.

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня загально-професійних і спеціалізовано-професійних компетентностей випускників, передбачених Освітньо-професійною програмою підготовки фахівців за спеціальністю. Для проведення атестації випускників створюються Екзаменаційна комісія, строк повноважень якої становить один календарний рік. Формування, організацію роботи та контроль за діяльністю Екзаменаційної комісії здійснює ректор університету.

Студенти стаціонарної та заочної форм навчання складають комплексний екзамен. Програма комплексного атестаційного екзамену визначається загальними та спеціальними компетентностями випускників, які підлягають оцінюванню відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівця за спеціальністю І 10 Соціальна робота та консультування.

Програма комплексного атестаційного екзамену оприлюднюється на інформаційних стендах та на сайті кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи не пізніше ніж за пів року до початку атестації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Функціями та завданнями проведення Атестації є:

- комплексна перевірка й оцінка науково-теоретичної та практичної фахової підготовки студентів з метою встановлення відповідності їх кваліфікаційного рівня вимогам стандартів вищої освіти, освітньо-професійних програм, навчальним планам і програмам підготовки;
- прийняття рішення про присвоєння випускникам відповідної кваліфікації та видачу диплома (звичайного зразка чи з відзнакою);
- розробка пропозицій щодо поліпшення якості підготовки фахівців зі спеціальності І 10 Соціальна робота та консультування;
- вирішення питань про надання рекомендацій випускникам щодо впровадження та публікації результатів наукових досліджень.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності:

СК-1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК-3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та фахівців територіальних громад.

СК-9. Здатність оцінювати соціальні проблеми, потреби, особливості та ресурси клієнтів, в тому числі на етапі раннього втручання.

СК-10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

СК-25. Здатність розуміти сутність, значення напрямів, форм і методів та технології соціальної роботи з різними категоріями клієнтів, координувати волонтерську діяльність.

Програмні результати навчання:

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 2. Вільно спілкуватися усно і письмово державною та іноземною мовами з професійних питань.

РН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

РН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціально-політичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

РН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги особам та їх сім'ям.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 12. Визначати зміст співпраці з організаціями-партнерами з соціальної роботи для виконання завдань професійної діяльності, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 14. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна соціальна допомога.

РН 20. Виявляти етичні дилеми та суперечності у професійній діяльності та застосовувати засоби супервізії для їх розв'язання, в тому числі на етапі раннього втручання.

РН 22. Демонструвати вміння креативно вирішувати проблеми та приймати інноваційні рішення, мислити та застосовувати творчі здібності до формування принципово нових ідей.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни – 45 год	
Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	
семінарські заняття	
самостійна робота	45 / 45

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
VIII	I 10 Соціальна робота та консультування	четвертий	нормативний

Структура курсу

Тема, план	Форма заняття	Завдання год	Термін виконання
Ознайомлення з Програмою атестаційного екзамену, яка оприлюднюється на інформаційних стендах та на сайті кафедри, факультету	Самостійна робота	0,5	Не пізніше ніж за півроку до початку атестації.
Самостійне опрацювання питань з історії, теорії та методів соціальної роботи, включених у Програму атестаційного екзамену	Самостійна робота	44	Протягом навч. року
Ознайомлення з Графіком роботи ЕК та розподілом студентів за екзаменаційними групами (за розпорядженням декана факультету)	Самостійна робота	0,5	Не пізніше ніж за місяць до початку роботи ЕК.
Оглядові лекції з навчальних дисциплін, включених до Програми атестаційного екзамену	Лекції	Окремо за навчальним планом	Травень 2026
Консультації перед екзаменом	Консультації	Окремо за навчальним планом	Червень 2026
Складання екзамену під час роботи Екзаменаційної комісії	Екзамен	Окремо за навчальним планом	Червень 2026

Теми для підготовки до атестаційного екзамену

Модуль I. Основи соціальної роботи

Тема 1. Соціальна робота: професійний підхід

Визначення соціальної проблеми, категорії соціальних проблем. Фактори, що впливають на вирішення соціальних проблем. Соціальна робота як професія: актуальність та затребуваність у сучасному суспільстві. Взаємообумовленість соціальної політики і соціальної роботи. Визначення соціальної роботи. Професійний соціальний працівник та соціальний працівник на громадських засадах (волонтер). Сфера діяльності добровольців соціальної роботи. Причини волонтерства. Феномен самопомоги. Рух добровольців та державна політика. Соціальні функції волонтерських агенцій. Тенденції розвитку волонтерського руху в Україні та у світі. Волонтерство у час російсько-української війни.

Тема 2. Складові професії: базові цінності, знання та вміння

Знання із суміжних дисциплін (психології, філософії, культурології, права тощо) та їх застосування у соціальній роботі. Система цінностей у соціальній роботі. Цінності соціальної роботи за Шуламїт Рамон, Девідом Бренденом, Іганом. Значення мови в роботі соціального працівника та використання позитивної лексики. Приклади застосування знань із суміжних дисциплін у соціальній роботі. Використання позитивної лексики щодо соціально незахищених верств населення в Україні (люди з особливими потребами, хворі на ВІЛ/СНІД, особи із наркозалежністю, особи похилого віку тощо). Базові цінності соціальної роботи в Україні.

Тема 3. Поняття «клієнт» у соціальній роботі

Рівні залучення клієнтів у процес соціальної роботи: отримувач, користувач, споживач. Поняття «клієнт» у соціальній роботі. «Клієнт соціальної роботи» у широкому значенні та вразливі верстви населення в Україні. Чотири стадії навчального процесу та їх важливість для навчання клієнтів і самоосвіти соціального працівника. Схеми навчання клієнтів та здатність соціального працівника їх визначати. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів.

Тема 4. Фази процесу соціальної роботи

Аналіз рис процесу соціальної роботи, в тому числі його циклічність. Опис фаз процесу роботи з клієнтом: первинне оцінювання, планування догляду, втручання, кінцеве оцінювання. Значення фази укладання контрактів. Необхідність попереднього вивчення проблеми клієнта. Аналіз ситуацій із визначенням мети і завдань втручання. Використання екомапи у процесі роботи з клієнтом.

Тема 5. Стосунки в соціальній роботі

Відносини між клієнтом і соціальним працівником. Етика соціального працівника. Характеристика професійної соціальної допомоги та професійних стосунків. Вимоги до зовнішнього вигляду соціального працівника. Професійні межі у стосунках з клієнтом. Обговорення повсякденних ситуацій, які виникають під час роботи з клієнтом і не підлягають регламентації. Структура професійного спілкування у соціальній роботі. Негативні впливи у роботі соціального працівника. Перелік можливих наслідків професійної діяльності соціального працівника та феномен вигоряння. Причини вигоряння. Можливі заходи і технічні прийоми, які допомагають зменшити наслідки стресу і уникнути вигоряння. Сучасні дослідження, спрямовані на запобігання стресу та вигоряння у роботі соціального працівника.

Тема 6. Соціальна допомога у закладах та у громаді.

Соціальна політика в територіальних громадах. Налашодження партнерських взаємин у громаді. Догляд у резиденціях та інституціях: різниця у підходах. Принципи соціальної допомоги у закладах. Види резидентних закладів. Завдання госпітальної соціальної роботи. Завдання госпітальної соціальної роботи. Напрямки соціальної допомоги. Історія виникнення хоспісів, філософське підґрунтя ідеї їх створення. Моделі хоспісів. Актуальність створення хоспісів в Україні. Знання, необхідні соціальному працівникові

для роботи у хоспісах. Навички, необхідні соціальному працівникові для роботи у хоспісах. Необхідність функціонування денних центрів, їх значення у процесі соціальної реабілітації. Навички, необхідні соціальному працівникові для роботи у денних центрах. Напрямки роботи у денних центрах. Використання принципу «соціальна реабілітація + працевлаштування». Особливості мультидисциплінарного підходу (робота мультидисциплінарної команди). Недоліки догляду в інституціях у порівнянні із доглядом у громаді. Завдання соціальної роботи у громаді. Догляд в інституціях у порівнянні з доглядом у громаді: економічний аспект та зручність для клієнта. Можливості догляду у громаді в Україні.

Тема 7. «Третій сектор» та соціальна робота

«Третій сектор» в Україні. Вплив недержавних організацій (НДО) на соціальну політику країни. Значення НДО у соціальній роботі. Недержавні громадські організації як суб'єкт надання соціальних послуг в Україні. Мета діяльності благодійних організацій та фондів. Особливості співпраці з міжнародними благодійними фондами: пошук інноваційних ідей, подача заявки на грант. Структура заявки на грант. Особливості ресурсної підтримки недержавних організацій. Міжсекторальне співробітництво у процесі надання соціальних послуг. Діяльність мультидисциплінарних мобільних команд допомоги тим, хто постраждав від війни.

Модуль II. Історія соціальної роботи

Тема 8. Виникнення та еволюція соціальної роботи в Європі

Діяльність Благодійної суспільної організації (COS) у Лондоні. Введення посади благодійного асесора у Королівському вільному шпиталі. Перші благодійні асесори у Великобританії та інших країнах. Навчання та підготовка перших благодійних асесорів. Міжнародний обмін у галузі госпітальної соціальної роботи. Асоціація соціальних працівників у психіатрії як одна із засновниць Британської асоціації соціальних працівників. Поява програми Національного медичного забезпечення та її значення для професійної соціальної роботи. Стислий огляд соціальної роботи у періоди: до 1929 р, з 30-х рр. по 90-ті рр. Термін “соціальний працівник” як юридичне позначення професії. Індустріалізація суспільства, її наслідки та соціальна робота. Заснування першої професійно орієнтованої на соціальну роботу школи. Хронологія утворення шкіл соціальної роботи у світі. Перші публікації соціальних працівників. Зміна підходів до соціальної роботи в періоди криз та стабілізації у суспільстві. Затвердження Національною асоціацією працівників соціального забезпечення шестирівневої шкали професійної кваліфікації.

Тема 9. Християнська ідеологічна доктрина, жіночий рух та соціальна робота

Участь церкви у ранніх формах соціальної роботи як реакція на процес секуляризації. Значення ранньохристиянського поняття “діяконія”. Амалія Сівекінг – засновниця діяконічного руху в соціальній роботі. Генріх Віхерн та його рятувальний пункт для дітей, що піддаються моральній загрозі.

Теодор Фліднер як організатор притулку для жінок, звільнених з місць позбавлення волі. Перші притулки сімейного типу у проєкті Віхерна. Фемінізм та його вплив на розвиток соціальної роботи. Професія соціального працівника як альтернатива фізичній, домашній роботі, уникання суперництва з чоловіками за робочі місця. Жіночі асоціації у Франції, Німеччині, Англії. Перші кроки та перші проблеми соціальної школи для жінок під керівництвом Алісії Саломон. Створення Німецької жіночої Академії соціальної і педагогічної роботи. Значення жіночого руху для розвитку соціальної роботи.

Тема 10. Історія та еволюція соціальної роботи у США

Перші кроки та перехід до формалізованих методів. “Дружні візитери” і благодійні товариства. “Добра порада” як найбільш популярний метод роботи благодійних товариств. Рух сеттлментів. Порівняння діяльності благодійних організацій та руху сеттлментів. Становлення індивідуальної соціальної роботи. Мілфордська конференція: вісім загальних аспектів індивідуальної роботи. Становлення та популяризація групової соціальної роботи. Початок соціальної роботи у громаді.

Тема 11. Витоки доброчинності в Україні

Меценатство XIV – XX століть: спільні риси. Діяльність братств щодо вирішення життєвих проблем населення міст і сіл. Братські школи: виховання дітей на високих моральних принципах. Роль братств у підтримці сиріт та бідних. Підтримка Петром Могилою незаможних студентів. Доброчинність Івана Мазепи. Меценат Г. Г. Маразлі (створення нічних притулків, дешевих їдалень, богаділень). Традиції українського благодійництва і меценатства. Перспективи волонтерського руху в Україні. Сучасний стан благодійності в Україні.

Тема 12. Передумови розвитку соціальної роботи в Україні, проблеми становлення та перспективи розвитку

Вплив культурних чинників на розвиток соціальної роботи. Роль соціально-економічних чинників на розвиток соціальної роботи в Україні. Роль соціально-психологічних та етнокультурних чинників на розвиток соціальної роботи в Україні. Поява спеціальностей 03.11.00 “соціальна педагогіка” і 03.12.00 “соціальна робота”. Передумови становлення нової спеціальності. Поява перших факультетів підготовки соціальних працівників та Школи соціальної роботи. Історія створення Української Асоціації соціальних педагогів та спеціалістів із соціальної роботи. Перспективи розвитку соціальної роботи в Україні. Становлення соціальної роботи як науки в Україні.

Тема 13. Медицина і соціальна робота: історичний аспект

Піклування про душевнохворих у середні віки в Європі. Створення лікарень по догляду за психічнохворими. Використання психіатрії проти людини: етапи.

Модуль III. Теорії та моделі соціальної роботи

Тема 14–19. Класифікація та основи теорій, релевантних до соціальної роботи

Класифікація теорій, релевантних до соціальної роботи. Психодинамічна концепція та випадки надмірного використання клієнтом механізмів психологічного захисту. Основні засади гуманістичної теорії. Гуманістична модель як основне джерело цінностей, принципів та підходів у соціальній роботі. Гуманістична психологія Абрахама Маслоу; ієрархія потреб людини як основа структури мотиваційної сфери людини. Загальні положення когнітивної та біхевіоральної теорій. Відповідне обумовлення, оперантне обумовлення, соціальне навчання. Прикладні аспекти когнітивної та біхевіоральної теорій. Системна та екологічна моделі: концепція та основні положення, застосування у соціальній роботі. Теорія кризового втручання та орієнтована на завдання модель: принципи та застосування у практиці соціальної роботи. Поняття кризи. Види криз. Принципи дій соціального працівника у кризових ситуаціях. Радикальні підходи у соціальній роботі. Феміністська модель у соціальній роботі. Недоліки та переваги використання вищезгаданих моделей в теорії і практиці соціальної роботи.

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання курсу – 100-бальна

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Знання студентів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- «відмінно» – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і буде відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

- «добре» – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або при аналізі практичного;

- «задовільно» – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

- «незадовільно» – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Система оцінювання така:

1 питання екзаменаційного білета – 25 балів; 2 питання екзаменаційного – 25 балів; 3 питання екзаменаційного білета – 25 балів; 4 питання екзаменаційного білета – 25 балів.

За одержаними результатами комісія ухвалює висновок про відповідність (невідповідність) підготовки випускника та присвоює кваліфікацію «Бакалавр з соціальної роботи». Рішення екзаменаційної комісії фіксується у протоколі та заноситься до залікової книжки.

Здобувача вищої освіти, який за результатами атестації отримав незадовільну оцінку або не атестований з будь-яких причин, відраховують з Університету, як такого, що закінчив повний теоретичний і практичний курс навчання, але не пройшов атестації, з правом повторного проходження упродовж трьох років. Йому видають академічну довідку встановленого зразка. Повторний захист і повторне складання атестаційних екзаменів дозволяється тільки під час наступного терміну роботи атестаційної комісії протягом трьох років після закінчення університету.

Протоколи для осіб, які закінчили теоретичний курс навчання, оформлюються окремо від основного потоку. Повторну атестацію особи здійснюють з оплатою консультацій поза графіком освітнього процесу за винятком випадків неявки на атестацію з поважних причин, підтверджених

документально. Повторне проведення атестації Здобувачів вищої освіти з метою підвищення оцінки не дозволяється.

7. Політика навчальної дисципліни

Структура атестаційного екзамену, його послідовність і терміни проведення екзамену у разі поділу його на письмову, тестову та усну частини, порядок і форму перевірки знань здобувачів освіти під час атестації встановлює випускова кафедра і затверджує вчена рада факультету. Засідання Екзаменаційної комісії є відкритими і проводяться за участю більше ніж половини її складу та обов'язкової присутності голови Екзаменаційної комісії. Тривалість засідання не повинна перевищувати шести академічних годин на день. Тривалість усного атестаційного екзамену одного здобувача освіти, як правило, не повинна перевищувати 30 хвилин. Повторне складання (перескладання) атестаційного екзамену для підвищення оцінки не дозволяється.

Якщо Здобувач вищої освіти не з'явився на засідання атестаційної комісії для складання екзамену, то у протоколі комісії відзначають, що він не атестований у зв'язку з неявкою на засідання атестаційної комісії. У протоколі засідання атестаційної комісії фіксують оцінки, одержані Здобувачами вищої освіти на екзамені або за результатами захисту кваліфікаційної роботи, виставлені в національній шкалі та шкалі ЄКТС; запитання, поставлені Здобувачеві вищої освіти; особливі думки членів екзаменаційної комісії; присвоєну кваліфікацію; рекомендації про подальші академічні права випускника.

Якщо здобувач освіти не з'явився на засідання Екзаменаційної комісії з поважної причини, що підтверджується відповідними документами, йому може бути встановлена інша дата складання екзамену під час роботи Екзаменаційної комісії.

8. Рекомендована література

1. Інноваційні моделі надання соціальних послуг : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини; уклад. Ірина Карпич. Умань : ВПЦ «Візаві», 2023. 148 с.
2. Інноваційні технології соціальної роботи : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, ф-т соц. та психолог. освіти, каф. соц. пед. та соц. роботи; уклад. Н. М. Коляда, Н. В. Левченко. Київ : Компринт, 2024. 122 с.
3. Капська А. Й. Соціальна робота : навчальний посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 328 с.
4. Кулик І. В. Соціальна робота з різними групами клієнтів : навчальний посібник. Івано-Франківськ : НАІР, 2020. 236 с.
5. Купенко О. В. Соціальна робота: від теорії до практики : навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2020. 192 с.

6. Малколм П. Сучасна теорія соціальної роботи / пер. з англ. П. Майнзюк. Київ, 2000. 456 с.
7. Мітіна С. В., Белавін С. П., Орловська О. А., Журавель О. П., Стеблянко О. Г. Соціальна робота з різними категоріями клієнтів : навч. посіб. для студ. ВНЗ спец. «Соціальна робота» / МОН України, Таврійський нац. ун-т імені В. І. Вернадського. Київ : Гельветика, 2021. 435 с.
8. На шляху до інклюзії: соціальна робота з дітьми з інвалідністю та їхніми сім'ями: посібник / А. М. Гладичук, Н. М. Горішна, І. П. Криницька, О. М. Мороз, Т. В. Семигіна, М. О. Скочко, Г. І. Слосанська, О. Ю. Столярик, Ж. В. Петрочко. Житомир : ТОВ «Видавничий дім “БукДрук”», 2024. 357 с.
9. Основи консультування. Базові поняття та навички : навч. посіб. / уклад. Ю. А. Клименко. Умань : Візаві, 2023. 156 с.
10. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.
11. Семигіна Т. В. Теорії соціальної роботи // Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / заг. ред. І. Д. Зверева. Київ, Сімферополь : Універсум, 2012. С. 110–114.
12. Слосанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи : монографія / за наук. ред. д-ра пед. наук, проф. В. А. Полішук. Тернопіль : ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.
13. Соціальна робота : [навчальний енциклопедичний словник-довідник] / за науковою ред. д.с.н., проф. В. М. Пічі. Вид. 4-те, виправлене, перероблене та доповнене. Львів : «Новий Світ - 2000», 2020. 618 с.
14. Соціальна робота: в 3 ч. Ч. 1. : Основи соціальної роботи / Н. Бондаренко, І. Грига, Н. Кабаченко та ін.; ред: Т. Семигіна, І. Грига. Київ : Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2004. 178 с.
15. Соціальна робота: в 3 ч. Ч. 2. : Теорії та методи соціальної роботи / А. Бойко, Н. Бондаренко, О. Брижовата та ін.; ред: Т. Семигіна, І. Грига. Київ : Вид. дім. «Києво-Могилянська академія», 2004. 226 с.
16. Теорії і методи соціальної роботи : підручник для студентів вищих навчальних закладів / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. Київ : Академвидав, 2005. 328 с.
17. Тюптя Л. Т., Іванова І. Б. Соціальна робота: теорія і практика. Київ : ВМУРОЛ, 2004. 408 с.

Викладач _____ Надія САБАТ, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи